

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU

**EVOLUȚIA SISTEMULUI NAȚIONAL AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SPECIAL ȘI
INCLUZIV CA PROCES UNITAR TEORETICO-PRAXIOLOGIC
ÎN CÂMPUL EDUCAȚIONAL EUROPEAN
(50 DE ANI DE ACTIVITATE A CATEDREI PSIHOPEDAGOGIE ȘI
PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ)**

**MATERIALE CONFERINȚEI ȘTIINȚIFICE NAȚIONALE CU PARTICIPARE
INTERNAȚIONALĂ**

2 decembrie 2022

Chișinău, 2023

Aprobată la ședința Senatului Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Organizatori / Organizer: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Facultatea Psihologie și Psihopedagogie Specială, catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială

Parteneri / Partners:

Faculty of Education and Business studies, University of Gävle, Sweden

Факультет спеціальної та інклюзивної освіти, Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова Україна

Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Departamentul Psihopedagogie specială al Universității din București

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII DIN REPUBLICA MOLDOVA

Evoluția sistemului național al învățământului special și incluziv ca proces unitar teoretico-praxiologic în câmpul educațional european : (50 de ani de activitate a Catedrei Psihopedagogie și Psihopedagogie specială) : Materiale conferinței științifice naționale cu participare internațională, 2 decembrie 2022 / comitetul științific: Vasian Tatiana (președinte) [et al.] ; comitetul organizatoric: Maximciuc Victoria (președinte) [et al.] – Chișinău : S. n., 2023 (CEP UPSC). – 359 p. : diagr., fig., tab.

Antetit.: Min. Educației și Cercet. al Rep. Moldova, Univ. Ped. de Stat "Ion Creangă" din Chișinău. – Rez.: lb. rom., engl., rusă. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. – [100] ex.

ISBN 978-9975-46-732-2.

376(082)

E 95

Centrul Editorial-Poligrafic al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, str. Ion Creangă,

nr. 1, MD-2069

Comitetul științific:

Vasian Tatiana, *dr., lect. univ., Șef catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă” - președinte*

Vârlan Maria, *dr., conf. univ., Decan Facultatea Psihologie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Шеремет Марія Купріянівна, *почесний академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, віце-президент ВГО «Українська асоціація корекційних педагогів України»*

Florin Verza, *prof. univ., dr., Decan Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Departamentul de Psihopedagogie Specială Universitatea din București, România*

Siniov Victor, *dr. hab., prof. univ., membru corespondent al Academiei Pedagogice din Ucraina, profesor emerit al Universității Pedagogice de Stat M. Dragomanov*

Круглик Оксана Петрівна, *кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків ФСІО, доцент кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені М.Д.Ярмаченка Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*

Афузова Ганна, *доцент, кандидат психологічних наук, Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ, Україна*

Magnus Magnusson, *retired PhD in education/special education, Stockholm University, Sweden; professor in Swedish language of the Northern Arctic Federal University, Archangelsk, and Moscow State University, Moscow, Russia*

Liya Kalinnikova Magnusson, *associate professor in education, PhD in special education, Faculty of Education and Business studies, University of Gävle, Sweden*

Popovici Doru Vlad, *prof. univ., dr. emerit, Facultatea de Psihologie și Științele Educației, Departamentul de Psihopedagogie Specială, Universitatea din București, România*

Racu Aurelia, *dr. hab, prof univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Maximciuc Victoria, *dr., conf. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Ciobanu Adriana, *dr., conf. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Pavlenko Lilia, *dr., conf. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Ponomari Dorina, *dr., lect. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Buzenco Aurica, *dr., lect. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Comitetul organizatoric:

Maximciuc Victoria, *dr., conf. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”* - **președinte**

Vârlan Maria, *dr., conf. univ., Decan Facultatea Psihologie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Racu Aurelia, *dr. hab, prof univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Круглик Оксана Петрівна, *кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків ФСІО, доцент кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені М.Д.Ярмаченка Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*

Афузова Ганна, *доцент, кандидат психологічних наук Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ, Україна*

Pătrășcoiu Loredana–Adriana, *dr., assist. univ., Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea din București, România*

Vasian Tatiana, *dr., lect. univ., Șef catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială UPS „Ion Creangă”*

Stempovschi Elena, *dr., lect, univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Ciubotaru Natalia, *asist. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

Pîrvan Mariana, *asist. univ., catedra Psihopedagogie și Psihopedagogie Specială, UPS „Ion Creangă”*

CUPRINS

Atelierul: Asistența psihopedagogică a copilului cu cerințe educaționale speciale – provocări și perspective de dezvoltare

Doru Vlad Popovici, Viorel Agheană

INFLUENȚE ALE MELOTERAPIEI ASUPRA RECUPERĂRII COPIILOR CU DIZABILITĂȚI MINTALE.....

Viorle Agheană

GEN ȘI DIZABILITATE – O ANALIZĂ A DIZABILITĂȚII DIN PERSPECTIVA TEORIILOR FEMINISTE.....

Oleksandr Horlachov

THE SIGNIFICANCE OF MIMIC-GESTURE SPEECH IN THE LIFE OF A PERSON WITH HEARING IMPAIRMENT.....

Oleksandr Kozynets

SCIENTIFIC APPROACHES TO OVERCOMING STUTTERING (EDITED BY RUDOLPH KRAYEVSKY).....

Oksana Kruhlyk

PROFESSIONAL READINESS OF TEACHERS FOR INNOVATIONS IN SPECIAL EDUCATION.....

Aurelia Racu

TEHNICI ȘI TEHNOLOGII FUNDAMENTALE DE ASISTARE PEDAGOGICĂ A STUDENȚILOR CU DIZABILITĂȚI ÎN EFORTUL LOR ACADEMIC.....

Oleg Ababii, Aurelia Racu

PARADIGMA PSIHOPEDEGOGICĂ DE RECUPERARE A COPIILOR CU DIFICULTĂȚI SEVERE DE ÎNVĂȚARE ÎN COMPLEXUL EDUCAȚIONAL CU ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIAL "ORFEU".....

Валентина Ботнаръ, Ольга Иовва

ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ МОТОРНЫХ ФУНКЦИЙ У ДЕТЕЙ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ.....

Adina Plătică

DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII DE A IERTA ÎN FAMILIILE CARE EDUCĂ COPII CU CES.....

Victoria Maximciuc, Tatiana Vasian

ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIAL, ÎNVĂȚĂMÂNT INCLUZIV: EVOLUȚII, TRANSFORMĂRI ȘI PERSPECTIVE PENTRU REPUBLICA MOLDOVA.....

Cucer Angela

ORIENTAREA PROFESIONALĂ A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI – OPINII, VIZIUNI, IDEI .....

Ciobanu Adriana, Ursu Miluța

ABILITĂȚILE EMOȚIONALE ALE COPILULUI DE VÂRSTĂ MICĂ CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE.....

Светлана Даниленко, Мария Гуркова

ОСОБЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ПОТРЕБНОСТИ У УЧЕНИКОВ И ВЫБОР ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ .....

Elena Stempovschi, Ecaterina Scoarță

REDIMENSIONAREA COMPETENȚELOR SPECIALIȘTILOR IMPLICAȚI ÎN PROCESUL DE RECUPERARE A PERSOANELOR CU CES.....

Aurica Buzenco, Doina Adașan

DIMENSIUNI CONTEMPORANE ALE EDUCAȚIEI COPIILOR CU SPECTRU AUTIST

Natalia Voinu

METODE ȘI TEHNICI DE LUCRU CU ELEVII CU DEFICIENȚE DE INTELECT ÎN CADRUL ORELOR DE EDUCAȚIE TEHNOLOGICĂ.....

Tatiana Reaboi

VALOAREA PROCESULUI EDUCATIV-INSTRUCTIV ÎN PREGĂTIREA COPILULUI CU DEFICIENȚE DE VEDERE PENTRU INTEGRAREA CU SUCCES ÎN ȘCOALĂ.....

Larisa Melinteanu, Natalia Ciubotaru

INCLUZIUNEA EDUCAȚIONALĂ A COPIILOR CU DEFICIENȚE DE AUZ DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ.....

Vera Pisarenco

RESURSELE EDUCATIVE FENOMEN IMPORTANT ÎN DEZVOLTAREA COMUNICĂRII LA ELEVII DIFICIENȚI MINTALĂ.....

Raluca Gabriel Dosoftei

ABORDĂRI ALE ASISTENȚEI PSIHOPEDAGOGICE A COPIILOR CU TULBURĂRI DE SPECTRU AUTIST.....

Mariana Pîrvan

VIAȚA EMOȚIONALĂ A ȘCOLARULUI MIC CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE.....

Natalia Ciubotaru

COMPREHENSIUNEA EMOȚIILOR ȘI ABILITĂȚILE EMOȚIONALE ALE COPIILOR CU DIZABILITĂȚI DE AUZ.....

Чуботару Н.Е., Присакару А.И.

РОЛЬ ИГРЫ В РАЗВИТИИ ЛИЧНОСТИ ДЕТЕЙ С ОБЗ.....

Gabriela Milici-Suverjan

ESENȚA ȘI FUNCȚIILE SUPORTULUI PSIHOLOGIC ȘI PEDAGOGIC PENTRU COPII CU DIZABILITĂȚI.....

Viorica Cojocaru

ADOLESCENTUL CU DIZABILITĂȚI FIZICE ÎNTRE BARIERE ȘI OPORTUNITĂȚI DE ADAPTARE PSIHOSOCIALĂ.....

Olga Druguș

IMPORTANȚA ADAPTĂRILOR CURRICULARE PENTRU DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE COMUNICĂRE LA COPII CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE.....

Светлана Желяскова

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ КОРРЕКЦИЯ СИНДРОМА ДЕФИЦИТА ВНИМАНИЯ И ГИПЕРАКТИВНОСТИ СРЕДСТВАМИ МУЗЫКАЛЬНОЙ ТЕРАПИИ.....

Cornelia Mocanu

SOCIALIZAREA LA ELEVII CU DEFICIENȚE MINTALE UȘOARE.....

Atelierul: Asistența logopedică a persoanelor cu cerințe educaționale speciale

Valentina Olărescu

DIAGNOSTIC, DIFERENȚIERE ȘI INTERVENȚIE ÎN TULBURĂRI NEUROLOGICE DE LIMBAJ.....

Adriana Ciobanu

ASPECTE ALE DEZVOLTĂRII LIMBAJULUI ȘI COMUNICĂRII LA COPII CU TULBURARE DIN SPECTRUL AUTIST.....

Adriana Ciobanu, Nina Rusu

FORMAREA COMUNICĂRII VERBALE ȘI A DEPRINDERILOR DE PERCEPȚIE AUDITIVĂ LA ELEVII CU DEFICIENȚE DE AUZ.....

Victoria Maximciuc, Braga Raisa

ASPECTELE TERAPIEI LOGOPEDICE LA COPII CU DIZABILITATE INTELECTUALĂ.....

Dorina Ponomari

OPTIMIZAREA ATITUDINILOR PARENTALE ÎN CADRUL ASISTENȚEI LOGOPEDICE.....

Anghel Elisabeta Elena

COPII CU SINDROM DOWN – INTELIGENȚĂ ȘI LIMBAJ.....

Iuliana Bărbuceanu

CONSILIEREA PĂRINȚILOR ÎN CAZUL COPIILOR CU TULBURĂRI DE LIMBAJ.....

Anastasia Savciuc

SPECIFICUL LIMBAJULUI ȘI COMUNICĂRII LA COPII CU TULBURĂRI DIN SPECTRUL AUTIST.....

Elena Cupceanu

DEZVOLTAREA LIMBAJULUI LA COPII CU IMPLANTURI COHLEARE.....

Atelierul: Interconexiuni pedagogice, psihologice, sociologice în educația incluzivă

Maria Sheremet, Daria Suprun

EUROINTEGRATION IN THE CONTEXT OF INCLUSIVE PROFESSIONAL IDENTITY IN WARTIME.....

Doru Vlad Popovici, Loredana–Adriana Pătrășcoiu, Alexandru Andrasanu, Adina Popa, Cristina Toma

INCLUZIUNEA EDUCAȚIONALĂ ÎN MEDII DE ÎNVĂȚARE DINAFARA CLASEI BALAUR BONDOR ȘI LUMEA SA ÎN POVEȘTI GEOLOGICE - STORYTELLING CU SUPTOR DIGITAL PENTRU PROMOVAREA ELEMENTELOR DE GEOLOGIE DIN GEOPARCU INTERNAȚIONAL UNESCO ȚARA HAȚEGULUI.....

Ганна Афүзова

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НА ЕТАПІ АДАПТАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....

Ірина Миколаївна Омелянови

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДЛЯ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....

Valentina Botnari, Albina Scutaru

INTERCONEXIUNEA SINERGICĂ A ACTIVITĂȚII AGENȚILOR EDUCAȚIONALI – CONDIȚIE PRIORITARĂ ÎN ASIGURAREA BUNĂSTĂRII COPILULUI.....

Maria Pleșca

ROLUL INTELIGENȚEI EMOȚIONALE A CADRELOR DIDACTICE ÎN REALIZAREA EDUCAȚIEI INCLUZIVE.....

Lilia Pavlenko

ASPECTE TEORETICE ÎN FORMAREA PROFESIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE DIN IET ÎN CONTEXTUL INCLUZIUNII.....

Elena Losîi

STRESUL LA CADRELE DIDACTICE.....

Elena Losîi

STRATEGIILE DE COPING A STRESULUI LA CADRELE DIDACTICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL EXTRAȘCOLAR.....

Valentina Mîslițchi, Nadejda Cojocari

TEHNOLOGII EDUCATIONALE RELEVANTE DIMINUĂRII AGRESIVITĂȚII COPIILOR DE VÂRSTĂ PREȘCOLARĂ.....

Iulia Iurchevici, Bujag Anghela

INFLUENȚA VIOLENȚEI DIN FAMILIE ASUPRA STĂRII AFECTIVE A COPILULUI DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ.....

Silvia Vrabie

MODALITĂȚILOR DE EFICIENTIZARE A COMUNICĂRII DIDACTICE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR.....

Svetlana Sîrbu

INTEGRAREA COPIILOR CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL DE MASĂ.....

Natalia Mihăilescu

MANAGEMENTUL CLASEI DE ELEVI ÎN ȘCOALA INCLUZIVĂ.....

Călugăru Bernandeta

INCLUZIUNEA ȘCOLARĂ ȘI ACCEPTAREA DE CĂTRE INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT A TUTUROR COPIILOR.....

Natalia Munteanu

ASPECTE SOCIOLOGICE ÎN INCLUZIUNEA SOCIALĂ TINERILOR CU DIZABILITĂȚI

Liliana Coman

PERSONALITATEA INDIVIDULUI PRIVITĂ PRIN CORELAȚIA DINTRE CONCEPTELE DE „SOCIALIZARE” ȘI „EDUCAȚIE”

Карабецкий Игорь, Анцибор Людмила

ВЗАИМОСВЯЗЬ МЕЖДУ АВТОНОМНОСТЬЮ В ОТЦОВСКОМ СТИЛЕ ВОСПИТАНИИ И ФОРМИРОВАНИЕ НАРЦИССИЧЕСКИХ ПРОЯВЛЕНИЙ В ХАРАКТЕРЕ У ДЕВУШЕК.....

Stela Chiselîța

DIMENSIUNI FORMATIVE ALE MOTIVAȚIEI PENTRU ÎNVĂȚARE ȘI ALE MATURIZĂRII EMOȚIONALE LA VÂRSTA PREADOLESCENȚEI.....

Ala Pantea

ASPECTE METODOLOGICE DE MEDIERE A CONFLICTELOR ȘCOLARE.....